

POSTANOWIENIE

Dnia 27 kwietnia 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marian Buliński (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marek Pietruszyński

SSN Andrzej Tomczyk

Protokolant : Anna Krawiec

przy udziale prokuratora Naczelnej Prokuratury Wojskowej płk A. C. w sprawie por. A.B. uniewinnionego od zarzutu popełnienia przestępstwa z art. 231 § 1 k.k., po rozpoznaniu w Izbie Wojskowej na rozprawie w dniu 27 kwietnia 2015 r., kasacji wniesionej przez prokuratora Wojskowej Prokuratury Okręgowej w P. na niekorzyść od wyroku Wojskowego Sądu Okręgowego w W. z dnia 3 grudnia 2014 r., sygn. akt S.A. [...] utrzymującego w mocy wyrok Wojskowego Sądu Garnizonowego w W. z dnia 25 marca 2014 r., sygn. akt Sg. [...]

p o s t a n o w i ł

oddalić kasację, a kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego obciążyć Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Por. A. B. został oskarżony o to, że:

„w dniu 23 stycznia 2008 roku po przystąpieniu jako funkcjonariusz publiczny-żołnierz w służbie czynnej, do realizacji obowiązków Kontrolera zbliżania (Krl APP) oraz Kontrolera Precyzyjnego Podejścia (Krl PAR) w Wojskowym [...] w M.,

między godziną 17:59:31 a godziną 18:03:31 Uniwersalnego czasu skoordynowanego (UTC), umyślnie nie dopełnił obowiązków określonych w Rozdziale 2 pkt 16 ppkt 2 lit. „g” „Podstawowe obowiązki Komendanta Wojskowego Portu Lotniczego – Kontrolera Precyzyjnego Podejścia”, część III – Obowiązki pkt 4 oraz pkt 5 Karty Opisu Stanowiska Służbowego Kontrolera Precyzyjnego Podejścia oraz „Zasadach prowadzenia korespondencji radiowej w sieciach powietrznych lotnictwa Sił Zbrojnych RP” (sygn. WLOP 291/99) Rozdział 3 „Wykaz komend radiowych wypowiadanych w języku polskim, stosowanych podczas lotów” część „Podejście do lądowania według komend Kontrolera precyzyjnego podejścia” strony 63-63 przez to, że:

podejmując się obowiązku zapewnienia bezpieczeństwa ruchu statku powietrznego C. nr boczny [...] z [...] Lotnictwa [...] w K. w swojej strefie odpowiedzialności poprzez:

- kontrolowanie ruchu statku powietrznego na ścieżce zniżania,
- przekazywanie załodze informacji o pozycji statku powietrznego w stosunku do zniżania od chwili rozpoczęcia podejścia do lądowania do nawiązania przez załogę kontaktu wzrokowego z pasem drogi startowej lub osiągnięcia przez statek powietrzny odległości i wysokości określonych jako minimum lotniska, nie egzekwował od załogi będącego przed lądowaniem statku powietrznego meldowania o osiągnięciu przy drugim podejściu wysokości 1000 m i 600 m oraz potwierdzania wysokością w metrach zrozumienia otrzymywanych komend w sytuacji, gdy w odległości 2286 m od progu pasa drogi startowej, podczas ostatniego określenia wysokości ścieżki schodzenia odchylenie wynosiło 143 m powyżej tej ścieżki, skutkiem czego akceptował sytuację braku określenia odchylenia w wysokości pozycji tego statku od ścieżki schodzenia i przez to braku korekty tego stanu przez załogę, a tym samym zagrożenia dla bezpiecznego przyziemienia statku powietrznego „C.” [...] nr boczny [...] pilotowanego przez kpt. pil. R. K. i drugiego pilota kpt. pil. M. S. z załogą w osobach ppłk. J. H. – technika pokładowego i chor. J. A. – technika załadunku oraz 16 pasażerami – gen. dyw. pil. A. A., płk. pil. W. M., gen. bryg. pil. D. M., mjr. pil. P. Z., płk. pil. Z. C., gen. bryg. pil.

J. P., ppłk. pil. G. J., mjr. G. S., ppłk. pil. R. M., ppłk. M. W., mjr. pil. L. Z., ppłk. P. F., ppłk. K. S., ppłk. D. P., mjr. K. S. oraz płk. Z. K.,
co było działaniem na szkodę tych żołnierzy oraz interesu publicznego w postaci bezpiecznego podejścia do lądowania wymienionego statku powietrznego,
tj. o popełnienie przestępstwa z art. 231 § 1 k.k.”

Wojskowy Sąd Garnizonowy w W. wyrokiem z dnia 25 marca 2014 r. (Sg [...]), na podstawie art. 414 § 1 zd. 2 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 1 k.p.k., uniewinnił oskarżonego od popełnienia zarzucanego mu czynu, tj. od popełnienia przestępstwa z art. 231 § 1 k.k.

Od tego wyroku apelację na niekorzyść oskarżonego złożył prokurator zarzucając temuż orzeczeniu:

„ 1) obrazę przepisów prawa procesowego, która mogła mieć wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 134 ust. 1 f w zw. z art. 134 ust. 1a ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. Prawo lotnicze w zw. z art. 92 kpk, poprzez oparcie wyroku na zeznaniach złożonych przez członków Komisji Badania Wypadków Lotniczych Lotnictwa Państwowego prowadzących badanie zdarzenia lotniczego nr [...] - katastrofy w dniu 23 stycznia 2008 r. pod M. statku powietrznego C. [...] nr boczny [...] z 13 [...] L. [...] w K. płk P. K., płk Z. D. i ppłk I. K., wobec których obowiązuje bezwzględny zakaz dowodowy.

2) błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, mający wpływ na jego treść, a polegający na:

a) dowolnej ocenie wyjaśnień oskarżonego por. A. B. poprzez przyjęcie za wiarygodne jego relacji w zakresie dokładnego obserwowania kursu i położenia odbicia radarowego statku powietrznego C. [...], nr boczny [...], przy jednoczesnym przyjęciu, że wymieniony oficer mógł nie mieć świadomości co do obserwowania fałszywego zobrazowania położenia przedmiotowego samolotu na ścieżce schodzenia,

b) bezzasadnym przyjęciu, że na oskarżonym por. A. B. nie ciążył obowiązek reagowania na błędy popełniane przez załogę podchodzącego do lądowania statku powietrznego C. [...] nr boczny [...] w postaci nie meldowania o osiągnięciu przy drugim podejściu wysokości 600 m oraz potwierdzania wysokością w metrach zrozumienia otrzymywanych komend w sytuacji, gdy obowiązek taki wynikał z jego zakresu obowiązków jako Kontrolera Zbliżania (Krl APP) oraz Kontrolera Precyzyjnego Podejścia (Krl PAR) zawartego w „Podstawowych obowiązkach Komendanta Wojskowego Portu Lotniczego - Kontrolera precyzyjnego Podejścia”, Karcie Opisu Stanowiska oraz „Zasadach prowadzenia korespondencji radiowej w sieciach powietrznych lotnictwa Sił Zbrojnych RP”.

W oparciu o to, skarżący wniósł o uchylenie wyroku w całości i przekazanie sprawy Wojskowemu Sądowi Garnizonowemu w W. do ponownego rozpoznania.

Wojskowy Sąd Okręgowy w W. wyrokiem z dnia 3 grudnia 2014 r. (SA [...]) zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Kasację od tego wyroku na niekorzyść por. A. B. złożył prokurator Wojskowej Prokuratury Okręgowej w P. zarzucając temuż orzeczeniu:

>>- rażące, a przy tym mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie prawa procesowego, a to art. 4 kpk, art. 7 kpk, art. 433 § 2 kpk oraz art. 457 § 3 kpk polegające na nienależytym - odbiegającym od wymogów rzetelnej oceny - rozważeniu i niewystarczającym odniesieniu się przez Sąd odwoławczy do zarzutów i argumentacji podniesionych w apelacji oskarżyciela publicznego, a przemawiających za popełnieniem przez oskarżonego czynu zarzucanego mu w akcie oskarżenia, naruszeniu granic swobody oceny dowodów oraz uwzględnienia zasad prawidłowego rozumowania, pominięciem części ustalonych w sprawie okoliczności, bądź nawet wbrew poczynionym ustaleniom, a także naruszeniem bezwzględnego zakazu dowodowego i w konsekwencji:

I. wysnucie błędnego wniosku, że „...nie można przyjąć, iż in concreto Wojskowy Sąd Garnizonowy w W. przesłuchując P. K., Z. D. oraz I. K (członków Komisji Badania Wypadków Lotniczych Lotnictwa Państwowego - dopisek WPO w P.)

naruszył zakaz dowodowy przewidziany w art. 134 ust. 1f ustawy - Prawo lotnicze...", a zeznania wymienionych „...świadków nie stanowiły zasadniczej podstawy ustaleń faktycznych (...) miały znaczenie jedynie drugorzędne i pomocnicze",

II. niezasadne zaakceptowanie powierzchownej i jednostronnej oceny dowodów dokonanej przez Sąd I instancji, która jednocześnie narusza zasadę obiektywizmu procesu poprzez:

a) dowolną ocenę wyjaśnień tak oskarżonego por. A. B. w kontekście całości wyjaśnień przez niego złożonych jak i zeznań przesłuchanych świadków, a w szczególności płk rez. K. S. , kpt. K. J. i ppor rez. S. M. oraz opinii Zespołu biegłych pod przewodnictwem dr inż. S. Ż.,

b) błędną analizę przepisów określających obowiązki ciężące na por. A. B. jako Kontrolerze Zbliżania (Krl APP) oraz Kontrolerze Precyzyjnego Podejścia (Krl PAR) w czasie drugiego podejścia do lądowania statku powietrznego C. [...] nr boczny [...] poprzez uznanie, że nie zobowiązywały one „...oskarżonego do podejmowania czynności wskazanych w sentencji aktu oskarżenia">>.

W oparciu o to, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i poprzedzającego go wyroku Wojskowego Sądu Garnizonowego w W. i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Wojskowemu Sądowi Garnizonowemu w W..

W odpowiedzi na kasację obrońca por. A. B. wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Na rozprawie przed Sądem Najwyższym prokurator Naczelnej Prokuratury Wojskowej poparła złożoną kasację oraz zarzuciła zaskarżonemu orzeczeniu rażącą obrazę prawa procesowego i prawa unijnego wychodzącą poza zakres zarzutów zawartych w kasacji prokuratora Wojskowej Prokuratury Okręgowej w P.. Natomiast obrońca por. A. B. wniósł o oddalenie kasacji prokuratora jako oczywiście bezzasadnej, podkreślając jednocześnie, że zarzuty podniesione przez prokurator Naczelnej Prokuratury Wojskowej wychodzące poza zakres zarzutów

kasacyjnych, nie mogą być przedmiotem rozpoznania. Por. A. B. poparł stanowisko swojego obrońcy.

W tej sytuacji Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Na wstępie podkreślić należy, że zgodnie z art. 536 k.p.k. Sąd Najwyższy rozpoznaje kasację w granicach zaskarżenia i podniesionych zarzutów, oczywiście tych podniesionych w kasacji. Podniesione na rozprawie kasacyjnej przez prokurator Naczelnej Prokuratury Wojskowej zarzuty, nie znajdujące swego odzwierciedlenia w złożonej kasacji, nie mogły być rozpoznane, ponieważ nie dotyczyły materii uregulowanej w art. art. 435, 439 i 455 k.p.k.

Oceniając zaś zarzuty podniesione w kasacji trzeba przyznać rację prokuratorowi wnoszącemu kasację, że Sąd odwoławczy błędnie uznał, iż Sąd orzekający nie naruszył zakazu dowodowego wynikającego z art. 134 ust. 1 f ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. Prawo lotnicze znowelizowanej w dniu 30 czerwca 2011 r., która to nowela weszła w życie z dniem 18 września 2011 r. Brak przepisów przejściowych oznaczał bowiem, że ten zakaz dowodowy w całości, bez żadnych wyjątków wszedł w życie z dniem 18 września 2011 r. Zakaz dowodowy wprowadzony tą nowelą ograniczony był do tego, że członków Komisji Badania Wypadków Lotniczych Lotnictwa Państwowego nie wolno przesłuchiwać jako świadków co do faktów mogących ujawniać wyniki badań o których mowa w ust. 1 c art. 134 ustawy z 3 lipca 2002 r. Prawo lotnicze. Zatem po wejściu w życie tego zakazu dowodowego wcześniejsze zeznania tych osób w tym zakresie nie mogły być zaliczone do materiału dowodowego ani też przedmiotem rozważań (oceny) Sądu. Z uzasadnienia wyroku Sądu pierwszej instancji jednoznacznie wynika, że zeznania P. K., I. K. i Z. D., bez wyodrębniania zeznań wychodzących poza zakres określony w art. 134 ust 1 c razem z zeznaniami innych świadków podlegały ocenie, mimo że Sąd dał im wiarę jedynie w zakresie w jakim pozostawały w zgodzie z pozostałym uznanym za wiarygodny materiałem dowodowym (k.13 uzasadnienia wyroku Sądu pierwszej instancji).

Nie każde jednak naruszenie prawa przez sąd prowadzi do skuteczności kasacji. Wnoszący kasację winien również wykazać, że to naruszenie prawa mogło mieć istotny wpływ na treść orzeczenia.

Tym wymaganiom skarżący nie sprostął, kwitując jednym zdaniem, że ta obraza przepisów prawa procesowego, mogła mieć wpływ na treść orzeczenia przez oparcie wyroku na zeznaniach złożonych przez płk. P. K., płk. Z. D. i ppłk. I. K. (k.6 kasacji). Rzecz w tym, że Sąd pierwszej instancji nie oparł swego orzeczenia o zeznania tych świadków. Tym zeznaniom (niekorzystnym dla oskarżonego) w większości nie dał wiary, a dał wiarę jedynie w ograniczonym zakresie i to takim, który pozostawał w zgodzie z pozostałym uznanym za wiarygodny materiałem dowodowym.

Wyeliminowanie błędu sądu orzekającego polegałoby na respektowaniu zakazu dowodowego i pominięciu wcześniej złożonych zeznań tych świadków, bez podejmowania próby ich oceny. Brak tych zeznań (w większości niekorzystnych dla oskarżonego) nie wprowadza nowej jakości i powoduje, że nie sposób dostrzec, aby zarzucone w kasacji naruszenie prawa procesowego miało jakkolwiek wpływ na treść orzeczenia (uniewinniającego por. A. B. od popełnienia zarzucanego mu czynu).

Pozostałe podnoszone przez oskarżyciela zarzuty w przedmiotowej sprawie nie są zarzutami kasacyjnymi, bowiem w rzeczywistości dotyczą błędu w ustaleniach faktycznych. Prokurator domaga się w ramach kasacji dokonania kontroli ustaleń faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, oceny dowodów i wyprowadzonych z tej oceny wniosków, a także odmiennej oceny zeznań świadków i wyjaśnień oskarżonego. Są to zarzuty pod adresem orzeczenia Sądu pierwszej instancji i były zawarte w apelacji prokuratora.

Zarzut obrazy art. 433 § 2 k.p.k., jest nieprawdziwy gdyż Sąd odwoławczy rozważył wszystkie wnioski i zarzuty wskazane w środku odwoławczym. Niezasadny jest także zarzut obrazy art. 457 § 3 k.p.k., bowiem Sąd drugiej instancji, wbrew twierdzeniom skarżącego, dokonał rzetelnej oceny zarzutów i argumentacji podniesionych w apelacji, szeroko uzasadniając swoje stanowisko na k. 6-11 uzasadnienia wyroku. Podkreślić należy i to, że Sąd Najwyższy wielokrotnie

sygnalizował, że zarzuty obrazy m.in. art. 4 k.p.k. nie powiązane z innymi przepisami, nie mogą być podstawą kasacji, gdyż artykuły te określają jedynie ogólne zasady postępowania.

Mając to na uwadze Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

I.n